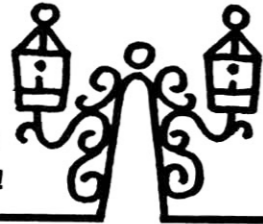

Rantakadun talot piti rakentaa edustaviksi jo 105 vuotta sitten

Oulu-lehti 15.6.1972

Panu Oulunranta—Rantakatu edustusalue jo — 1867!

KATSOKAAPA oheisia kuvia! Kauppianeski Dorothea Svendelinanoi 1867 Oulun maistraatilta lupaa saada pystyttää tontilleen n:o 31 I kaupunginosassa (nykyinen Oulun yliopiston arkkitehtiosaston päärakennuksen paikka) rapatun kivitalon niiden piirustusten mukaan, jotka hän oli liittännyt anomukseensa kahte-

na kappaleena. (Kuva tässä merk. I) Kaupungin raatimiehillä J. A. Castrénilla ja Carl Wilhelm Westerlundilla ei ollut muistuttamista, mutta sitä enemmän muistuttamista oli kaupunginarkkitehti L. I. Lindqvistillä. Hän ei voi pitää piirustuksia täydellisinä ja luettelee useita puutteellisuksia. Tärkeintä hänen mielestään on

kuitenkin se, että suunniteltu rakennus ei ole niin edustava kuin mitä sille paikalle rakennetun talon piti olla. Ehdotetun tapainen julkisivu ei kerta kaikkiaan ollut puolustettavissa, sillä Rantakadun edessä oleva alue oli kaupungin vilkkaimpia käyntipaikkoja, minkä lisäksi se kuului kaupungin kauneimpiin näkymiin, varsinkin sen jälkeen, kun sillä sijainneet — siis Heikolanniemi nimetyillä alueella! — hyljättäviksi tuomitut rantamakasiinit ja -aitat olisi poistettu. Kun ne raivattaisiin tieltä, osoittautuisi Svendelinin rouvan talon julkisivu kovin vaatimattomaksi. Näin herra arkkitehti. Eikä hän siis voinut puoltaa anomusta. Maistraatin pöytäkir-

jaan merkittiinkin 1. 6., ettei kaupunginarkkitehti ollut voinut hyväksyä piirustuksia nimenomaan sen takia, että talo tulevaisuudessa olisi rumentanut ko. kaupunginosaa.

Mitä tapahtui? Luen otteen maistraatin pöytäkirjasta, seuraan kirjeenvaihtoa lääninkansliaan saakka ja toean, että tyylikkyyttä vaatinut arkkitehti voitti. Svendelinin leski, jonka asiamiehenä muuten esiintyi hänen poikansa J. F. Svendelin, taipui hyvässä järjestyksessä. Herrasväellä oli kaikesta päättäen kiire, minkä arveleen johtuneen siitä, että tuolloin lähes 24-vuotias Johan Fredrik samana vuonna sai kauppiaan oikeudet ja ryhtyi jatkamaan isänsä kauppa- ja laivanvarustusliikettä, toiminimeä J. G. Svendelin.

Puolitoista kuukautta myöhemmin Dorothea poikineen oli esittänyt uudet piirustukset (tässä merk. kuva II), jotka Lindqvist 17. heinäkuuta oli valmis hyväksymään edellyttäen, että piirustuksia ynnä kaikkia reklementtejä tarkkaan noudatettaisiin.

RANTAKATU 3:n tontille pystytettiin uusklassilliseen tyyliin sävytetty kivirakennus, kuten kuvastamme näkyy. Oikeanpuoleinen pääty kummassakin piirustuksessa kuuluu vanhaan puutaloon, mutta uusittiin kivitaloa rakennettaessa saman tyylin mukaan. Näin siis jo 105 vuotta sitten valveutuneet oululaiset olivat tajunneet ne näköala- ja edustusarvot, jotka sisältyivät Oulun vanhan sisäsataman, entisen Hahtiperän paikkaan, jota sitten 1800-luvun kartoissa alettiin kutsua Heikolanniemi. Tähän Lindqvistin olvullukseen arvattavasti myös perustui Rantakadun ra-

kennusrivin myöhempi suunnitelu. Hänen morkkaamiaan vanhoja, ilmeisesti hoitamattomia ranta-aittoja (suurin osa niistä oli todella jo silloin yli sadan vuoden takaa) ei tosin ehditty purkaa, mutta ne paloivat 3. marraskuuta 1882, samalla kun paloivat Svendelinien puutalot ja tuhoutui tässä kuvattu kaunis kivitalokin. Lindqvist ei tosin silloin enää ollut Oulussa, mutta hänen ideansa eli. Sen hengessä syntyneet J. L. Lybeckin, F. V. Lüchoun ja Oulun oman Hugo Neumanin tyyliä ovat tällä hetkellä vielä silmiemme ilona.

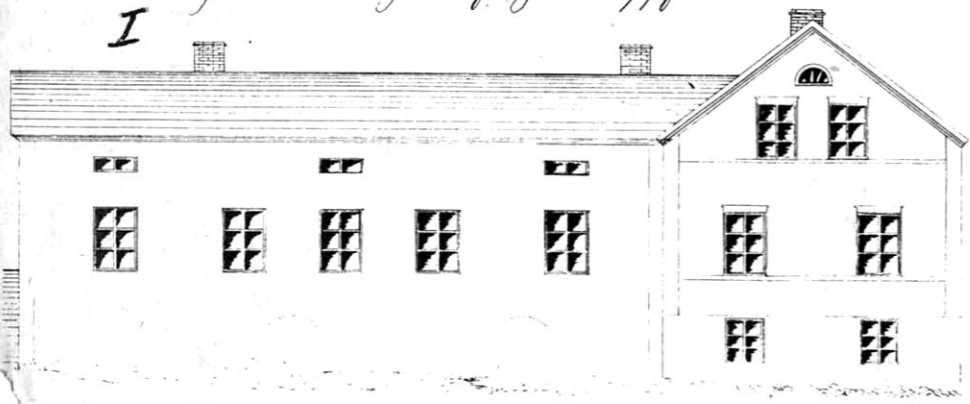
Kuka muistaa muutama vuosi sitten Kakaravaaralta puretun Mustosen- Steniuksen talon? Piirustus I, varsinkin pääsivu, muistuttaa sitä aika paljon. Sen ajan tyyliä vanhanaikaisine 6-ruutuisine ikkunoineen. Vanhoista valokuvista näkee, että myös nykyisen Piispalan muurit ennen

v. 1882 tulipaloo olivat aika paljon samaan tyyliin, joten ei ihme, että Svendelinin kuvittelivat voivansa jatkaa samalla tavalla. Mutta ei, koska oli kysymyksessä eräs tulevan Oulun tyyliäukioista ja näköalapaikoista...

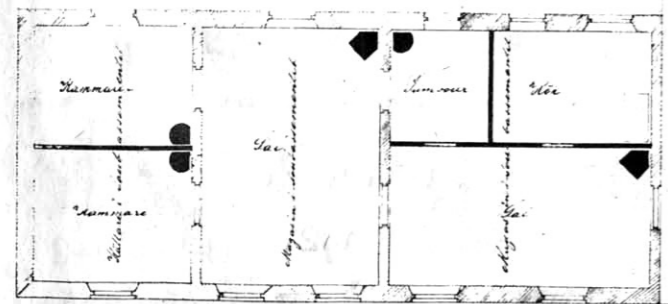
KIRJOITUKSESSAAN Oulun lääninarkkitehdit (Studia historica / Tomus I / Oulun Historiaseuran julk. 1967) tietää Esko Järventausta v. 1827 syntyneen Ludvig Isak Lindqvistin (nimikirjoituksessa kuitenkin u:n paikalla v) Oulun läänin vt. lääninarkkitehdiksi alkaen 1855 ja vakinaiseksi 1861. Koska tiedän professorin tietävän, täytyy minun tässä vain tyytyä olettamaan, että Lindqvist on 1867 toiminut myös Oulun kaupungin arkkitehtina (stadsarkitekton). Seuraavana vuonna, 1868, hän jätti Oulun, mutta osallistui kyllä sekä Oulun lääninvaltion että -hallituksen suunnitteluun.

Platning till ett Boningshus af tegel att uppföras å tomten n:o 31 i stadens 1^{sta} qvarter.

I

Façade mot Strand gatan

Gammalt Hus

